

Aprob
Avocatul Poporului

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
I.P.J. Tulcea**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul I.P.J. Tulcea, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 34, art. 35 lit. a) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat la data de 19 iulie 2019, o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul I.P.J. Tulcea în vederea consolidării protecției beneficiarilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante.

La efectuarea vizitei au participat doamna _____, Adjunct al Avocatului Poporului, doamna _____ - jurist, doamna _____ - asistent social, doamna _____ - psiholog, domnul _____ - medic, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și doamna _____ - reprezentantă a Organizației Neguvernamentale Asociația GRADO - Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Vizita a avut ca obiective incidente, proceduri de intervenție și imobilizare, asistența medicală și psihologică a persoanelor private de libertate, exercitarea dreptului la corespondență, convorbiri telefonice, vizite, efectuarea de cumpărături, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și condițiile de cazare

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea are o capacitate legală de cazare de 26 de locuri, la momentul vizitei fiind custodiate 10 persoane, toți bărbați, din care un minor. Din declarațiile conducerii centrului numărul persoanelor custodiate nu a depășit niciodată numărul de 19 persoane, iar durata de ședere în centru este de aproximativ 29-30 zile, fiind doar câteva cazuri izolate în care persoanele custodiate să fi stat mai mult în centru.

De asemenea, în anul 2019 numărul de persoane puse în libertate prin înlocuirea măsurii arestării preventive a fost de 21 (14 puse sub control judiciar și 7 plasate în arest la

domiciliu), iar numărul de persoane reținute și eliberate la expirarea ordonanței a fost de 7, ceea ce a condus la diminuarea supraaglomerării.

Centrul funcționa la demisolul imobilului deținut de Inspectoratul de Poliție Județean Tulcea fiind organizat astfel: 9 camere de reținere, 8 camere dotate cu câte trei paturi supraetajate câte două și o cameră cu două paturi (o cameră pentru femei) pentru persoanele reținute și persoanele arestate preventiv, zona administrativă, curte de plimbare, cabinet medical, bucătărie, birou personal, vestiare.

Camerele de deținere erau dotate cu paturi metalice noi, prevăzute cu saltele în stare corespunzătoare și sertare pentru depozitarea efectelor personale ale persoanelor private de libertate. **Cazarmamentul (cearceafuri, fețe pernă etc.) era necorespunzător din punct de vedere igienic și avea un grad ridicat de uzură. Pereții din majoritatea camerelor de cazare erau murdari, cu tencuiala deteriorată, necesitând efectuarea unor lucrări urgente de reparații și igienizare. De asemenea, starea de curățenie din camere era necorespunzătoare, pavimentul era murdar și persista un miros neplăcut. Mobilierul din unele camere era sumar, fiind reprezentat doar de o masă, fără scaune. Existau instalate aparate de aer condiționat și aparate tv funcționale conectate la rețeaua de cablu. Difuzarea emisiunilor radio-TV se realiza conform programului propus de șeful centrului și aprobat de conducerea inspectoratului.**

Încăperile nu erau aerisite și luminate natural corespunzător, datorită amplasamentului la demisolul clădirii, ferestrele erau prevăzute cu geam termopan, securizate la exterior cu 2 rânduri de grilaje metalice, care opturau parțial ferestrele. Potrivit art. 12 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018, camerele de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial și să fie dotate cu utilități igienico-sanitare și instalații de încălzire. La ferestre erau montate site pentru împiedicarea pătrunderii insectelor. Existau instalații electrice pentru asigurarea iluminatului artificial și iluminat de veghe în toate camerele de cazare.

Grupul sanitar comun era dotat cu două cabine wc, o cabină de duș **fără ușa sau perdea pentru protecția intimității persoanelor private de libertate** și un lavoar din inox cu oglindă. S-a constatat că în **grupul sanitar comun nu era asigurat iluminatul natural, iar instalația electrică era nefuncțională**, nefiind astfel asigurat iluminatul, în incintă fiind întuneric. Pavimentul era acoperit cu gresie, iar pereții cu faianță, starea de curățenie și igienă fiind corespunzătoare. La grupul sanitar existau produse igienico-sanitare (hârtie igienică, săpun, gel de duș).

Având în vedere că dormitoarele nu dispuneau de grup sanitar, cu excepția camerei pentru femei, în condițiile în care ușile se închideau, **persoanele private de libertate erau dependente de personal pentru satisfacerea nevoilor fiziologice, atât pe timpul nopții, cât și pe timpul zilei**. Or, potrivit normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), persoanelor din custodia poliției, trebuie să li se permită satisfacerea necesităților naturale la momentul dorit în condiții decente și de curățenie și să li se ofere condiții adecvate de spălare. Lipsa grupurilor sanitare în dotarea camerelor de deținere poate genera un tratament degradant, având în vedere că o persoană privată de libertate nu trebuie să depindă de personalul centrului pentru satisfacerea nevoilor fiziologice.

Față de cele expuse, echipa de vizită apreciază că o construcție care să nu fie situată la demisolul unei clădiri în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă ar fi soluția pentru rezolvarea deficiențelor menționate sub aspectul iluminatului, ventilației, aspect ce urmează a fi prezentat Inspectoratului General al Poliției Române.

Apa rece era furnizată în mod permanent de la rețeaua centralizată, iar apa caldă și agentul termic pentru sezonul rece erau asigurate prin centrala termică proprie.

Din observațiile făcute de echipa de vizită și din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a reieșit faptul că nu a fost semnalată prezența insectelor sau a rozătoarelor.

În timpul vizitei în centru s-a putut observa că pe interiorul ușilor fiecărei cameră de deținere, erau afișate drepturile, obligațiile și interdicțiile persoanelor aflate în custodia Centrului.

În spațiul destinat bucătăriei erau amplasate frigidere pentru persoanele reținute/arestate preventiv, accesul la acestea fiind făcut numai la solicitare.

Centrul deținea o curte de plimbare, parțial acoperită, asigurând protecție contra intemperiilor, prevăzută cu mese și băncuțe, dotată cu bicicletă medicinală, gantere, bănci, materiale destinate recreerii și desfășurării unor activități fizice, în aer liber. Toate persoanele custodiate în centru aveau acces la activități în aer liber, acestea fiind scoase în curtea de plimbare pe camere, prin rotație, timp de minim o oră zilnic. Din analiza Registrului de evidențiere a scoaterilor la curtea de plimbare a rezultat faptul că persoanele custodiate au fost scoase la curtea de plimbare zilnic, pe camere, în intervale orare diferite de la o zi la alta, durata timpului petrecut la aer variind între una și două ore, având în vedere faptul că numărul persoanelor custodiate este mic.

Persoanele custodiate au relatat în cadrul interviurilor că în acest spațiu se pot practica activități sportive sau se pot juca cărți, fiindu-le permis să stea mai mult de o oră. Se respectă recomandările CPT, astfel: ”fiecare reținut trebuie să beneficieze de minim o oră de exercițiu fizic în aer liber, zilnic. Curțile de plimbare și exercițiu fizic trebuie să fie spațioase și echipate corespunzător pentru a oferi reținuților posibilitatea de practicare a unui sport; de asemenea, trebuie să aibă dotări corespunzătoare pentru odihnă (bănci) și zone adăpostite împotriva intemperiilor.”

Centrul dispunea de o bibliotecă, spațiu destinat și pentru activități de socializare și de petrecere a timpului liber. Persoanele custodiate au declarat că fondul de carte era suficient și variat astfel că puteau împrumuta de la bibliotecă o gamă variată de cărți pe diverse teme.

Referitor la incidente, șeful centrului a comunicat echipei de vizită că în perioada 2018-2019 nu au fost situații de agresiuni sau alte incidente în centru. Cu privire la situația disciplinară a persoanelor custodiate, în anul 2017 a fost aplicată o singură sancțiune cu suspendarea dreptului de a primi vizite pe o perioadă de 1 lună pentru distrugerea camerei de deținere. În anul 2016 a fost aplicată o sancțiune cu avertisment pentru împotrivirea introducerii în camera de deținere, în acest caz fiind sesizată și Poliția municipiului Tulcea, o sancțiune cu suspendarea dreptului de a primi, cumpăra bunuri cu excepția celor necesare pentru igiena individuală sau exercitarea drepturilor de apărare, petiționare, corespondență

și asistență medicală pe o perioadă de 2 luni pentru neefectuarea curățeniei și provocarea unui incendiu în cameră de deținere.

Persoanele private de libertate intervievate au declarat că nu au cunoștință despre situații de tratament discriminatoriu sau acte de agresiune fizică, verbală sau de altă natură, săvârșite de membrii personalului asupra persoanelor custodiate. De asemenea, au menționat că aveau acces la avocați, iar vizitele din partea familiilor se desfășurau în condiții corespunzătoare. Mai multe persoane intervievate și-au exprimat nemulțumirea referitor la faptul că **activitatea de îmbăiere a persoanelor private de libertate se realiza o dată pe săptămână**. Echipa de vizită recomandă conducerii centrului respectarea prevederilor art. 169 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018, potrivit cărora persoanei private de libertate i se asigură posibilitatea de a face baie, cu apă caldă, de cel puțin două ori pe săptămână.

Cât privește personalul, schema de personal prevedea un număr de 14 posturi: un ofițer (șef centru), 13 agenți. Din totalul posturilor ocupate, un post era vacant și un post era ocupat de personal de sex feminin. **Potrivit celor comunicate de personalul centrului, erau situații în care personalul era insuficient, în special pentru asigurarea pazei persoanelor private de libertate**, astfel că ocuparea postului vacant și suplimentarea schemei de personal cu posturi pentru pază era o necesitate. **De asemenea, reținem condițiile necorespunzătoare de lucru ale personalului (mobilier vechi și birou amplasat în holul centrului)**, echipa de vizită apreciind că este necesară îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului. În legătură cu aceste aspecte vom sesiza Inspectoratul General al Poliției Române.

În ceea ce privește folosirea mijloacelor de imobilizare, potrivit informațiilor comunicate de conducerea centrului, în anul 2018 acestea au fost folosite în 174 de cazuri, iar în anul 2019, până la data vizitei, în 263 de cazuri, cu ocazia activităților desfășurate de personalul centrului/unității de poliție, determinate de prezentarea persoanelor private de libertate în fața organelor judiciare, la unități sanitare, la unitățile de penitenciar.

Lunar a fost înaintată judecătorului de supraveghere a privării de libertate de la Penitenciarul Tulcea lista cu persoanele private de libertate aflate în custodia centrului de reținere și arestare preventivă față de care au fost folosite mijloacele de imobilizare din dotare potrivit art 16 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal coroborat cu art. 214 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018.

Din consultarea registrului de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare pentru anul 2019, s-a constatat că **nu în toate cazurile era completată ora utilizării, autorizării utilizării și încetării utilizării mijlocului de imobilizare**, șeful centrului menționând că aceste informații apar în registru de escortă. Echipa de vizită recomandă conducerii centrului completarea registrului de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare cu ora utilizării, autorizării utilizării și încetării utilizării mijlocului de imobilizare.

În ceea ce privește asistența medicală

În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea exista amenajat un cabinet medical dotat cu mobilier (pat consultații, birou medic, dulapuri pentru păstrarea medicamentelor și a documentelor medicale, măsuță instrumentar), aparat de urgență, trusă de prim ajutor, aparatură medicală (electrocardiograf, tensiometru, stetoscop, etc.).

Asistența medicală pentru persoanele private de libertate era asigurată de personalul medical din cadrul Centrului Medical Județean Tulcea, subordonat Direcției Medicale din Ministerul Administrației și Internelor.

Echipa de vizită a verificat documentele medicale și a constatat că erau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate în centru, iar toate consultațiile medicale erau consemnate atât în aceste fișe, cât și în Registrul de consultații medicale. Tratamentele medicale efectuate erau consemnate în Registrul de tratamente, sub semnătura persoanei private de libertate. Toate documentele medicale erau înregistrate și

completate în mod corespunzător, fiind păstrate la cabinetul medical în condiții de siguranță și confidențialitate.

Nu a putut fi pusă la dispoziție Autorizația Sanitară de Funcționare, întrucât cabinetul medical era în curs de reautorizare, fiind înaintate demersuri în acest sens către Direcția Medicală a Ministerului Administrației și Internelor.

Asistența medicală a persoanelor private de libertate era asigurată de un medic specialist medicină internă și doi asistenți medicali din cadrul Centrului Medical Județean Tulcea. Unul din asistenții medicali era desemnat să asigure asistența medicală a persoanelor arestate preventiv. **Conform statului de funcții existau vacante 5 posturi de medici, din care unul desemnat pentru arest. Având în vedere deficitul de personal medical, echipa de vizită a recomandat conducerii Centrului Medical Județean Tulcea efectuarea demersurilor necesare în vederea angajării de personal medical pe funcțiile vacante.**

Programul de activitate al medicului era de 7 ore zilnic (8-15), iar al asistenților medicali de 8 ore zilnic (8-16). În afara orelor de program, continuitatea în acordarea serviciilor medicale era asigurată printr-un serviciu de permanență telefonică, personalul medical deplasându-se la centru în cazul solicitărilor personalului operativ.

Referitor la pregătirea profesională continuă, s-a reținut faptul că personalul medical cât și o parte din personalul operativ (agenți), au efectuat în anul 2018 cursuri de acordare a primului ajutor în situații de urgență.

Consultațiile medicale se acordau în mod obligatoriu la introducerea în centru, conform prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și la solicitarea persoanelor private de libertate sau ori de câte ori era necesar. Conform datelor consemnate în Registrul de consultații medicale la introducerea în arest, în anul 2018 au fost acordate persoanelor private de libertate 103 consultații medicale, iar în anul 2019, până la data vizitei 73 consultații. De asemenea, la solicitarea persoanelor private de libertate, în anul 2018 au mai fost acordate 374 consultații medicale, iar în anul 2019, până la data vizitei 149 de consultații. Din verificarea Registrului de consultații medicale s-a reținut că

motivele consultațiilor solicitate au fost reprezentate de afecțiuni acute (afecțiuni respiratorii, digestive, musculo-scheletale, stări de agitație psihomotorie, nevralgii etc.).

Din interviurile desfășurate cu persoanele custodiate și din verificarea documentelor medicale, a rezultat că acestea au fost consultate de medic la introducerea în arest.

Conform documentelor prezentate, vizita medicală cuprindea examenul clinic general, precum și întocmirea și completarea documentelor specifice (fișa medicală, consimțământul informat, nota de constatare a mărcilor traumatiche etc.), conform prevederilor legale în vigoare. Au fost verificate toate fișele medicale ale persoanelor private de libertate și s-a constatat modul corect de întocmire și completare a acestora. Consimțământul informat era atașat la fișa medicală a persoanelor private de libertate și semnat de către acestea. În cazul în care controlul medical obligatoriu la depunerea în arest era efectuat de asistentul medical, acesta întocmea o fișă medicală de triaj, urmând ca în cel mai scurt timp posibil, persoana privată de libertate să fie văzută de către medic.

Consultațiile medicale erau înregistrate atât în Registrul de consultații cât și în Fișa medicală a persoanei private de libertate. La data vizitei în centru nu erau custodiate persoane diagnosticate cu boli cronice, dar conform datelor consemnate în Registrul de evidență boli cronice, în anul 2018 au fost introduse în arest 12 persoane private de libertate diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice (respiratorii, cardiovasculare, digestive, metabolice etc.), iar în anul 2019 au fost luate în evidență 5 cazuri. Persoanele private de libertate au fost luate în evidența bolnavilor cu boli cronice și au beneficiat de consultații medicale de specialitate și de tratament și regim alimentar recomandat de medicul specialist.

Consultațiile medicale de specialitate au fost asigurate prin prezentarea persoanelor private de libertate la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalul Județean de Urgență Tulcea. În anul 2018 au fost consemnate 3 cazuri de prezentare a persoanelor private de libertate la consultații medicale de specialitate (cardiologie, ortopedie, ginecologie).

Internările în spital ale persoanelor arestate preventiv se efectuau prioritar în penitenciare-spital din rețeaua Administrației Naționale a Penitenciarelor. Conform Registrului de internări în spital, în anul 2019 o singură persoană arestată preventiv a fost internată la Penitenciarul-Spital Târgu Ocna pentru investigații și tratament de specialitate.

În ceea ce privește asigurarea tratamentului în cazul unor afecțiuni ale persoanelor private de libertate, custodiate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, persoanele private de libertate aflate în custodia centrului, beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza unei prescripții eliberate de medicul care asigurau asistența medicală sau de alți medici specialiști. Medicamentele prescrise de către medic persoanelor private de libertate erau păstrate în recipiente individuale, în condiții corespunzătoare de siguranță, la cabinetul medical. La data vizitei, o singură persoană privată de libertate primea tratament medicamentos recomandat de medic pentru o afecțiune a căilor respiratorii superioare.

Medicamentele recomandate de medicul specialist erau distribuite persoanelor private de libertate, în timpul programului de lucru, numai de către personalul medical, iar în afara programului de activitate al cadrelor medicale de către personalul operativ (agenți), nefiind astfel respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne. Conducerea Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea și medicul șef al Centrului Medical Județean Tulcea au motivat acest aspect prin numărul insuficient al personalului medical. Echipa de vizită a recomandat efectuarea demersurilor necesare în vederea respectării acestei proceduri.

În ceea ce privește asistența medicală în caz de urgențe medico-chirurgicale, cabinetul medical avea în dotare trusă medicală de urgență. Din discuțiile cu personalul medical a rezultat că în timpul programului de lucru, medicul examina orice urgență medico-chirurgicală și în funcție de situație și de competența profesională, decidea fie tratarea acesteia la cabinetul medical, fie apela Serviciul Național Unic de Urgență 112, pentru transferul persoanei private de libertate la Unitatea de Primiri Urgențe. A existat o singură situație de solicitare a Serviciului Național Unic de Urgență 112 în anul 2018, motivul fiind starea de agitație psiho-motorie a unei persoane private de libertate. Aceasta a fost transportată la Unitatea de Primiri Urgențe unde a beneficiat de consultație și tratament de specialitate psihiatric, revenind ulterior în arest.

Referitor la asistența medicală în cazul bolilor infecto-contagioase (TBC, HIV, Hepatită etc.), persoanele private de libertate au fost prezentate în mod obligatoriu pentru consult pneumologic în termen de 72 de ore de la încarcerare, în vederea depistării cazurilor

de tuberculoză pulmonară. În anul 2019, în urma examenului pneumologic, o persoană privată de libertate a fost diagnosticată cu tuberculoză pulmonară, fiind internată la Penitenciarul-spital Târgu Ocna pentru tratament de specialitate.

Au fost efectuate consultații de specialitate pneumologie și investigații paraclinice pentru toți contacții, nemaifiind identificate alte cazuri.

La data efectuării vizitei, nu erau custodiate în centru persoane private de libertate diagnosticate cu boli transmisibile.

În cazul în care la examinarea medicală obligatorie efectuată la introducerea în arest a unei persoane private de libertate, se constata prezența unor leziuni traumatice, era întocmită Nota privind constatarea mărcilor traumatice, anexată fișei medicale a persoanei private de libertate. Din verificarea documentelor medicale a rezultat că, la data vizitei, în centru nu erau custodiate persoane private de libertate la care să fi fost identificate mărci traumatice la încarcerare.

Din verificarea documentelor prezentate s-a reținut faptul că, în anul 2018, personalul medical din cadrul Centrului Medical Județean Tulcea, care asigura și asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate în Centrul de Rețineră și Arestare Preventivă, a fost instruit cu privire la modul de completare de către personalul medico-sanitar, în evidențele medicale, a leziunilor traumatice constatate la persoanele private de libertate și la informarea/raportarea/transmiterea Notei privind constatarea și consemnarea mărcilor traumatice.

În anul 2018 a fost consemnată prezența leziunilor traumatice (eritem, echimoze, contuzii, escoriații, plăgi etc.) în 8 cazuri, iar în anul 2019, până la data vizitei în 4 cazuri. Acestea au fost consemnate în evidențele medicale și au fost întocmite Notele privind constatarea mărcilor traumatice. În două cazuri a fost necesară prezentarea persoanelor arestate preventive la Unitatea de Primiri Urgențe din cadrul Spitalului Județean de Urgență Tulcea, pentru investigații suplimentare. Conform celor consemnate în documentele medicale leziunile traumatice au fost produse în urma unor accidente rutiere, conflictelor cu alte persoane sau prin autoagresiune în cazul unei persoane diagnosticată cu afecțiuni psihice. Au fost respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în Centrele de Rețineră și Arestare Preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția

Medicală din Ministerul Afacerilor Interne, Nota privind constatarea mărcilor traumatice fiind transmisă Inspectoratului de Poliție Județean Tulcea și Parchetului de pe lângă Judecătoria Tulcea.

Una dintre persoanele custodiate prezenta la membrul superior stâng o leziune veche cicatricială produsă ca urmare a aplicării mijloacelor de imobilizare (câtușe). Persoana privată de libertate s-a opus reținerii și a lovit un agent de poliție cu ajutorul câtușelor, aspect reținut în încheierea pronunțată de instanța de judecată în urma administrării unor probe printre care procesul-verbal de examinare fizică a inculpatului și planșa fotografică aferentă ”din care se poate observa că acesta prezenta o mică leziune la mâna stângă ca urmare a aplicării câtușei și a încercării de a și-o da jos singur”.

În perioada 2018-2019 nu au existat cazuri de auto/heteroagresiuni în care să fie implicate persoane private de libertate și nici incidente între personalul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea și persoanele reținute aflate în custodia acestui centru. Nu au fost înregistrate refuzuri de hrană, sinucideri sau decese.

Alimentația persoanelor custodiate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea:

Hrana zilnică a persoanelor deținute în această unitate era furnizată de la Penitenciarul Tulcea conform situației de efective transmisă zilnic de conducerea centrului. Exista amenajat un oficiu destinat primirii și distribuirii hranei către persoanele private de libertate. Hrana era primită în recipiente din inox, prevăzute cu capac, la o temperatură adecvată servirii și era distribuită de personalul de serviciu. Nu există o sală de mese în cadrul centrului, persoanele private de libertate servind masa în camerele de detenție.

Conform meniului afișat, în ziua vizitei au fost servite la masa de prânz ciorbă de fasole și mâncare de varză cu carne de porc. Echipa de vizită a analizat hrana destinată servirii la masa de prânz și a constatat că aceasta era corespunzătoare din punct de vedere fizic și organoleptic.

Nu exista un frigider separat pentru păstrarea probelor alimentare. Nu erau prelevate probe alimentare decât din meniul zilei respective și nu din meniurile din ultimele 48 ore, nefiind respectate astfel prevederile Ordinului Ministerului Sănătății

nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor. Echipa de vizită a recomandat conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea, achiziționarea unui frigider și instruirea personalului cu privire la prelevarea corectă a probelor alimentare și păstrarea acestora într-un frigider destinat special acestui scop conform normelor sanitare în vigoare.

La data vizitei în centru nu erau custodiate persoane care să aibă indicație medicală de regim alimentar, norma de hrană fiind cea comună pentru toate persoanele private de libertate.

În ceea ce privește asistență psihologică

În Centrul de Reținere și Arestare Preventivă își desfășura activitatea un psiholog cu specializarea psihologie aplicată în domeniul securității naționale, conform Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

Activitatea de asistență psihologică a persoanelor custodiate consta în intervenții psihologice, *ce oferă persoanei internate posibilitatea de a dobândi aptitudini care să determine adoptarea unui comportament constructiv, autonom și responsabil în cadrul comunității.* Conform prevederilor legale, asistența psihologică se desfășura în funcție de nevoile de dezvoltare a persoanei internate, cât și de posibilitățile de integrare socială a acesteia.

În perioada 2018-2019 au fost solicitate de către șeful centrului 5 activități de asistență psihologică, menționate în Registrul de evidență a actelor profesionale. Au fost custodiate două persoane minore în luna februarie, respectiv luna martie, cărora li s-au acordat asistență primară psihologică.

Activitățile de asistență psihologică pentru cele două minore custodiate au fost solicitate de șeful de centru, iar exercitarea actului psihologic s-a realizat în conformitate cu prevederile art.87 alin.1 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora

aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018, potrivit căroră asistența psihologică acordată persoanei are ca scop oferirea de sprijin calificat pentru asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative, precum și pentru soluționarea problemelor psihologice ale acesteia.

În momentul vizitei exista un minor custodiat, căruia nu i se acordase asistență psihologică. În baza prevederilor art. 117 alin. (2) din Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acodă asistență psihologică, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale.

Conform articolului menționat mai sus, în perioada de carantină și observare se studiază comportamentul și personalitatea deținuților.

Din discuțiile membrilor echipei de vizită cu **persoana minoră custodiată** cu antecedente la Centrul de Arestare și Prevenire Tulcea, aceasta **a precizat că nu era de acord cu asistența psihologică, motivând că își poate gestiona singur emoțiile, comportamentul.**

În toate situațiile, psihologul a realizat intervenții psihologice în funcție de particularitățile psihoindividuale ale fiecărei persoane custodiate, la solicitarea șefului de centru, formulând concluzii rezultate din activitatea de asistență psihologică desfășurată. Activitatea de asistență psihologică era fundamentată de principiile de etică profesională. În fișele psihologice ale persoanelor custodiate existau: consimțământ informat cu privire la asistența psihologică, ghidul de interviu în care erau menționate informații personale, date anamnestice, nivel de școlarizare, date privind familia de origine, situația socio-economică a familiei, motivul prezentării, antecedente penale, medicale, date cu relevanță psihologică.

În ceea ce privește asistența socială

În vederea menținerii legăturii cu familia, cât și pentru medierea contactului cu diverse persoane, Centrul oferea posibilitatea persoanelor reținute/arestate preventiv să primească vizite în spațiul special amenajat, sub supraveghere vizuală directă a personalului centrului sau prin intermediul sistemelor electronice de supraveghere. Puteau fi vizitate de membrii de familie, aparținătorii sau alte persoane, cu aprobarea scrisă a șefului de centru.

Din interviurile purtate cu persoanele custodiate în Centru, cât și din consultarea Registrului de evidență vizite, pachete și sume de bani a reieșit faptul că aceștia erau vizitați de familie, rude, avocați, prieteni, etc.

Durata vizitelor primite de persoanele custodiate varia între 30 minute și o oră, consemnându-se și informații cu privire la pachetele și sumele de bani primite, numărul vizitelor consemnate în Registru, în anul 2019, până la data vizitei, fiind de 162. Cu privire la pachetele primite, cantitatea maximă înregistrată în registru nu depășea 10 kg. De asemenea, în registru erau consemnate pachetele primite de persoanele custodiate, dar și sumele de bani primite de la familie sau prieteni, aspecte consemnate și în Fișa de evidență a vizitelor și pachetelor.

Evidența sumelor de bani primite de persoanelor custodiate să păstra în Fișa de evidență contabilă a persoanei private de libertate, document în care erau consemnate sumele de bani primite, suma cheltuită, precizându-se data, număr bon, motivul utilizării și valoarea cheltuielilor, numele agentului care a făcut cumpărăturile, sold, precum și semnătura persoanei custodiate de luare la cunoștință a situației financiare.

Cumpărăturile pentru persoanele custodiate se făceau de către un agent angajat al Centrului în baza unei cereri a persoanei custodiate, iar cumpărăturile efectuate de angajații centrului erau consemnate în Fișa de evidență cumpărături.

Persoanele private de libertate aveau acces la telefon, pe bază de solicitare aprobată de conducerea Centrului. Ulterior convorbirii, aceasta era consemnată în Registrul privind evidența convorbirilor telefonice și în Fișa individuală de evidență a convorbirilor telefonice. În anul 2019, până la data vizitei, în registru erau consemnate un număr de 555 astfel de convorbiri, o parte a persoanelor custodiate efectuând apeluri zilnice, în intervalul ora 8,00-21,00, inclusiv mai multe apeluri în aceeași zi.

Registrul cuprindea informații privind numărul apelat, persoana apelată și ora apelului, putând fi efectuate apeluri în orice zi a săptămânii și în orice interval orar. Durata convorbirilor telefonice era diferită în funcție de numărul solicitărilor de acordarea a convorbirilor telefonice și de gradul de ocupare al Centrului.

Cheltuielile ocazionate de efectuarea convorbirilor telefonice erau suportate de către persoanele private de libertate, putând fi efectuate convorbiri cu 10 persoane din exterior, atât din țară, cât și din străinătate. Persoanele cu care puteau să aibă convorbiri erau membrii de familie, aparținători sau alte persoane precum: avocatul, notarul public, executorul judecătoresc, mediatorul autorizat ori altă persoană cu atribuții oficiale.

Nu se asigura dreptul la comunicări on-line, Centrul neavând amenajat un astfel de spațiu și nici dotările necesare.

Cutia pentru corespondență era amplasată pe un hol de trecere, **spațiu în care se afla amplasat și telefonul, nefiind asigurată intimitatea și confidențialitatea convorbirilor.**

Conform informațiilor furnizate de angajații Centrului, corespondența se colecta de către un angajat al Poștei Române. Răspunsurile la petiții și corespondența se predau, sub semnătură destinatarului, în ziua sosirii, plicul fiind deschis în fața persoanei custodiate.

Centrul asigura persoanelor custodiate, la cererea acestora, materialele necesare corespondenței (hârtie, plicuri, timbre), reprezentanții centrului declarând că numărul acestora era foarte mic având în vedere faptul că o parte a persoanelor custodiate comunicau cu familia, prietenii sau avocatul prin telefon.

Din interviurile cu persoanele custodiate în Centru, s-a concluzionat că nu au existat încălcări ale dreptului la apeluri telefonice, pachete, vizite sau cumpărături.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ
conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Tulcea
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Aspecte referitoare la organizarea și funcționarea centrului

a) Efectuarea demersurilor care se impun pentru asigurarea iluminatului, ventilației, apreciind că o construcție care să nu fie situată la demisolul unei clădiri, în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă, ar fi soluția pentru rezolvarea aspectelor privind iluminatul și ventilația necorespunzătoare;

b) Efectuarea unor lucrări de reparații și igienizare în camerele unde au fost constatate neconformități, înlocuirea cazarmamentului vechi și uzat, dotarea minimală a camerelor de deținere cu mobilier necesar servitului mesei (mese și scaune), amenajarea corespunzătoare a grupului sanitar și asigurarea iluminatului artificial al acestuia; amenajarea și dotarea unui spațiu pentru asigurarea dreptului la comunicări on-line;

c) Asigurarea posibilității persoanelor private de libertate de a face baie, cu apă caldă, de cel puțin două ori pe săptămână, potrivit prevederilor art. 169 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 14/2018;

d) Amplasarea aparatului telefonic într-un spațiu adaptat, astfel încât să fie asigurată intimitatea și confidențialitatea convorbirilor;

e) Completarea registrului de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare cu ora utilizării, autorizării utilizării și încetării utilizării mijlocului de imobilizare;

f) Asigurarea unor condiții corespunzătoare de lucru pentru angajații centrului, având în vedere că aceștia își desfășurau activitatea în spații improprie (mobilier vechi, praf, birou amplasat în holul centrului).

2. Aspecte medicale și psihologice

- Eliberarea Autorizației Sanitare de Funcționare; încadrarea de personal medical pe funcțiile vacante;
- Instruirea personalului cu privire la prelevarea corectă a probelor alimentare și păstrarea acestora într-un frigider destinat special acestui scop conform normelor sanitare în vigoare;
- Distribuirea tratamentului persoanelor private de libertate numai de către personalul medical cu respectarea prevederilor legale;
- Monitorizarea stării psihice, asigurarea asistenței psihologice a persoanelor reținute și arestate preventiv;

București, 8 noiembrie 2019
